

DOI 10.36074/09.10.2020.v1.24

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ БЮДЖЕТІВ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Паляничко Ольга Миколаївна

здобувач вищої освіти економічного факультету
Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна

НАУКОВИЙ КЕРІВНИК:

Стеценко Тетяна Володимирівна

канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування

Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна

УКРАЇНА

З 2014 року в Україні триває одна з найуспішніших реформ – реформа децентралізації. Децентралізація влади передбачає не тільки передачу ресурсів місцевим органам, але й значної частини відповідальності і повноважень.

Результатом реформи є активізація зацікавленості органів місцевого самоврядування у підвищенні надходжень до місцевих бюджетів, зростанні ефективності адміністрування зборів та податків; «... зміцнення системи фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування» [1, с. 42]. Динамічні та високі темпи приросту власних доходів показують об'єднані громади.

До бюджетів 806 ОТГ надійшло 39,4 млрд грн за підрахунками 2019 року, що на 88,5 % більше ніж у попередньому році. Зростання відбулося як за рахунок збільшення фактичних обсягів доходів, так і за рахунок збільшення кількості ОТГ. Якщо порівняти дохід в середньому на одного жителя по всіх ОТГ, то він являє собою 4737,7 грн, що на 27,6 % перевищило відповідний показник у 2018 р.

У розрахунок доходів загального фонду на 1-го мешканця входять лише доходи загального фонду, що мобілізуються до бюджету на відповідній території. Цей показник характеризує можливість забезпечувати громаду за рахунок ресурсів, які створюються на її території, фінансовий потенціал ОТГ. Та розраховуються вони як співвідношення обсягу надходжень доходів загального фонду без урахування трансфертів до кількості мешканців відповідної ОТГ.

В середньому показник доходів на 1-го жителя склав по групах ОТГ, сформованим за кількістю мешканців:

- в групі 1 (понад 15 тис. мешканців (95 ОТГ)) – 4139,3 грн (max – 7695,0 грн, min – 1108,6 грн);
- в групі 2 (від 10 до 15 тис. мешканців (128 ОТГ)) – 4387,6 грн (max – 23702,4 грн, min – 905,2 грн);
- в групі 3 (від 5 до 10 тис. мешканців (268 ОТГ)) – 4409,6 грн (max – 21239,2 грн, min – 792,0 грн);
- в групі 4 (менше 5 тис. мешканців (288 ОТГ)) – 4755,8 грн (max – 35748,0 грн, min – 760,6 грн);
- в групі 5 (міста обласного значення (27 ОТГ)) – 5976,0 грн (max – 9813,0 грн, min – 3098,8 грн) [2].

Узагальнюючи надбання експертів та науковців, можна виділити наступні наявні проблемами у формуванні доходів місцевих бюджетів, зокрема ОТГ:

- 1) частина земельних ділянок комунальної власності громади не використовується. Як наслідок, втрата бюджетом потенційних доходів;
- 2) фіскальну спроможність місцевих бюджетів зменшує використання низьких ставок орендної плати земельного податку, податку на нерухоме майно, що відрізняється від земельної ділянки.
- 3) неефективне розпорядження комунальним майном;
- 4) втрата додаткових ресурсів через недоотримання сум ПДФО;
- 5) ОТГ не використовують весь фіскальний потенціал єдиного податку.

Для вирішення зазначених проблем у наповненні місцевих бюджетів можна запропонувати наступний комплекс заходів:

- 1) вжити заходи щодо повного залучення до бюджету доходів від єдиного податку шляхом забезпечення офіційної зайнятості на території громади;
- 2) розглянути питання щодо організації місць паркування транспортних засобів і встановлення збору за місця для їх паркування;
- 3) провести відповідну роботу щодо визначення плати за користування мисливськими угіддями та укладання відповідних договорів;
- 4) провести аналіз договорів, від яких залежить наповнення бюджету, для визначення стану їх виконання, відповідності умов договорів (наприклад, у разі оновлення нормативної грошової оцінки землі), звірки з органами, які адмініструють надходження платежів за договорами тощо;
- 5) привести розмір орендної плати у відповідність новій нормативно-грошовій оцінці;
- 6) переглянути запроваджені ставки орендної плати за оренду земельних ділянок та провести роботу для подальшого внесення відповідних змін до діючих договорів оренди землі;
- 7) провести роботу щодо стягнення платежів унаслідок використання земельних ділянок з порушенням земельного законодавства;
- 8) вжити заходи щодо уникнення втрат бюджету від безоплатного використання майна територіальної громади;
- 9) вжити заходи щодо максимального залучення до місцевого бюджету доходів від сплати коштів пайової участі;
- 10) прийняття участі у конкурсі проектів за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку, обласному конкурсі проектів, в проектах міжнародно-технічної допомоги та інших проектах;
- 11) не допускати утворення недоїмки та заборгованості перед бюджетом.

Список використаних джерел:

- [1] Городецька, Т. (2020). Стан фінансового забезпечення регіональної політики. *Соціальна економіка*, 58, 34-43. <https://doi.org/10.26565/2524-2547-2019-58-05>.
- [2] Оцінка фінансових показників бюджетів 806 ОТГ. Рейтинг за 2019 рік. (2020). Вилучено з <https://decentralization.gov.ua/news/12192?page=3>.